

However **אבל ממזר צווח וחלל שותק פסול** -
if the **ממזר** protests and the **חלל** remains silent, he is disqualified.

OVERVIEW

The statement of רשב"א consists of three parts; A. כל שנשמע בה ספק חלל. B. ספק חלל שנשמע (צוויחה) of a היתר (seemingly) teaches the 1. C. ממזר ושותק of a היתר; מכירין ישראל ממזרים שביניהם ואין 2. חלל ושותק of a פסול; מכירין חללין שביניהם 3. The גמרא however claims an additional ruling that a ממזר וצווח is פסול. The difficulty that תוספות will discuss is, from where does רבי יוחנן derive that ממזר צווח is פסול?!

תוספות asks:

ואם תאמר ממזר צווח מנא ליה דפסול רבי שמעון בן אלעזר⁴ -
And if you will say; how does ר' יוחנן know that רשב"א disqualifies a צווח?!

תוספות answers:

ואומר רבינו יצחק מדקתני במלתיה איזוהי עיסה כל שנשמע בה ספק חלל⁵ -
And the ר"י says that ר' יוחנן derived that רשב"א maintains that a ממזר צווח is פסול, from the fact that he mentioned in his statement; 'עיסה, anything in which a ספק חלל was intermingled'; this phrase is superfluous –
דלא הוה ליה למימר אלא מכירין ישראל ממזרים שביניהם ואין מכירין חללין שביניהם -
He should have only stated; 'the Jews recognize the ממזרים among them, but they do not recognize the חללים among them, without mentioning כל שנשמע חלל –
בה ספק חלל

דמינה שמעינן בחלל צווח⁶ דכשר⁷ –
Since from this phrase of מכירין חללין שביניהם ואין מכירין וכו' we derived that

¹ It cannot mean a היתר for a חלל שותק, for according to the רשב"א a חלל שותק is פסול.

² There is no need for him to be צווח since ממזרים שביניהם; מכירין ישראל ממזרים שביניהם; therefore everyone knows that he is not a ממזר.

³ He is reluctant to be צווח. He would rather be שותק, since מכירין חללין שביניהם, it is 'safer' to be silent than to protest. If he protests they may verify that he is indeed פסול (see following מסתייה).

⁴ From the statement of רשב"א we may only derive that a ממזר ושותק וחלל צווח are כשר, while a חלל שותק is פסול, but (seemingly) not that a ממזר צווח is פסול. In fact it seems incongruent that a ממזר שותק is כשר and a חלל צווח is פסול!

⁵ The interpretation of this phrase [according to תוספות] is (seemingly) that a ספק חלל שנשמע is מותר ע"י [צוויחה]. [According to (ד"ה א) it is discussing an עיסה 'אלמנת' עיסה. See previous (יד, א).]

⁶ The phrase ואין מכירין actually teaches that a חלל שותק is פסול. We derive from it that a חלל צווח is מותר.

⁷ A חלל שותק is פסול as the גמרא states, since he is afraid that if he will be צווח, they will investigate and find that he is really פסול. If he is צווח however there is no reason to assume that he is a חלל, therefore he is כשר.

איזוהי עיסה כל שנטמע בה ספק **כשר is חלל צווח a**. There is seemingly no point in adding ספק חלל. Therefore, ר"י concludes that the reason that רשב"א mentions בה ספק חלל, is to teach us, that this היתר of צוויחה applies only to a ספק חלל and not to a ספק ממזר. The ספק ממזר is not permitted through צוויחה; only through שתיקה.

will now prove that there is no point in mentioning ספק חלל for its own sake, unless the intention is that we infer from it that a ספק ממזר is פסול.

כי היכי דלא הוצרך להשמיענו כל שנטמע בה ספק ממזר -

Just as it was unnecessary to teach us that an עיסה is כשרה if a ספק ממזר was intermingled in it. רשב"א could have seemingly also stated (in addition to stating ספק חלל) that a ספק ממזר is כשר by שתיקה. He chose not to do so since there is no point in mentioning the היתר of a שתיקה, for it is derived from מכירין ישראל ממזרים. Similarly there is no point in mentioning the היתר of a חלל וצווח since it is inferred from the statement ⁸ ואין מכירין חללים שביניהם. Therefore -

אלא ודאי אתא למידק דחלל צווח דוקא כשר הא ממזר צווח פסול -

It is certain that the only reason the phrase ספק חלל was mentioned is in order that we infer from it that only a חלל צווח is כשר, however a ספק ממזר is פסול.

SUMMARY

We derive that ספק ממזר וצווח is פסול from the extra phrase of כל שנטמע איזוהי וכו' כל שנטמע. Only a ספק חלל is מותר בצוויחה, but not a ספק ממזר.

THINKING IT OVER

1. 'proves' that the phrase ספק חלל is extra, from the fact that there is no similar phrase of ספק ממזר בה ספק חלל. ⁹ There seems to be a difference, however. By a ממזר, the phrase מכירין ישראל ממזרים שביניהם teaches us overtly that a ממזר ושותק is מותר; therefore there is no need for an additional phrase. However the phrase ואין מכירין חללין שביניהם teaches us that a חלל ושותק is אסור. A חלל וצווח is (merely) inferred from this statement. Therefore perhaps רשב"א wanted to state it (more) clearly.

2. If רשב"א maintains that a ספק ממזר is פסול, why does he teach it through an inference from a superfluous phrase; when he could have taught it to us directly (with a necessary phrase), as he taught the other rulings?!

⁸ See 'Thinking it over' # 1.

⁹ See footnote # 8.